

Stanowisko
III Kongresu Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej
w sprawie:
sytuacji finansowej gmin wiejskich

Zgromadzeni na III Kongresie Gmin Wiejskich RP Przewodniczący Zarządów i Rad Gmin stwierdzają, że kondycja finansowa gmin wiejskich systematycznie się pogarsza a dla niektórych jest wręcz dramatyczna, granicząca z niewyplacalnością gminy.

Wpływ na taki stan miały następujące fakty:

1. Systematyczne przekazywanie niewystarczających środków finansowych przez kolejne rządy na wykonywanie zadań zleconych i powierzonych do gmin w zakresie:
 - subwencji oświatowej w tym szczególnie na płace dla nauczycieli, racjonalizację sieci szkolnej i budowę sal sportowych
 - dotacji na opiekę społeczną i utrzymanie Gminnych Ośrodków i Domów Pomocy Społecznej
 - dotacji na wypłatę dodatków mieszkaniowych
 - dotacji na oświetlenie dróg
 - wprowadzania nowych zadań własnych dla gmin bez środków finansowych
 - w zakresie ochrony środowiska
 - ochronie danych osobowych czy informacji niejawnej
 - udostępniania informacji
 - ustaw zgodnych z wymogami Unii Europejskiej
2. Zmniejszenie dochodów własnych z podatków od osób fizycznych i prawnych o ponad 30 % w stosunku do 1998 roku.
3. Wzrost wydatków bieżących na realizację zadań wymienionych w punkcie 1
4. Spłata kredytów zaciągniętych na realizację zadań bieżących i inwestycje
5. Brak nowej ustawy o dochodach JST uwzględniającej nasze wielokrotnie zgłaszane postulaty

Brak nowej ustawy o dochodach JST i przedłużanie obowiązywania starej z niewielkimi zmianami wprowadzanymi corocznie przez Rząd i Sejm RP powoduje destabilizację budżetów gmin.

Z wielkim niepokojem stwierdzamy postępującą uznaniowość, co znalazło potwierdzenie w kolejnej obniżce subwencji ogólnej i wyrównawczej oraz niedoszacowaniu zadań w IV kwartale 2001 roku. (np. dodatki mieszkaniowe, oświetlenie dróg, pomoc społeczna itd.).

Należy natychmiast, zgodnie z uchwałą II Kongresu kontynuować prace nad ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, która musi uwzględniać powiązanie zadań z wielkością i strukturą dochodów samorządów.

1. Dla przekazanych w drodze ustaw zadań muszą być określone standardy świadczonych przez gminę usług, dla nich wyliczone koszty dla każdej gminy i na tej podstawie przekazane do gmin środki finansowe.
2. Do zadań o największym dla gmin wiejskich znaczeniu zaliczamy:
 - oświatę i wychowanie
 - świadczenia w zakresie opieki społecznej
 - koszty przystąpienia do Unii Europejskiej

Wzywamy Polski Rząd i Parlament do niezwłocznego uchwalenia nowej ustawy o dochodach JST uwzględniającej nasze postulaty:

1. Struktura i wielkość dochodów własnych musi zapewniać realizację zadań umożliwiających funkcjonowanie wspólnoty lokalnej. **Domagamy się udziału w stabilnych źródłach dochodów budżetu państwa, tj. w podatkach pośrednich, zamiast udziału w podatku dochodowym od osób prawnych i fizycznych.** W przypadku pozostawienia przedstawionego wcześniej przez stronę rządową rozwiązania, proponujemy naliczanie podatków dochodowych na poziomie województwa z dalszym podziałem według wskaźnika ludnościowego. Podkreślamy, iż w przeważającej części gmin wiejskich obecny udział w podatkach dochodowych od osób prawnych i fizycznych jest wielkością

śladową, nie przekraczającą kilku procent budżetów gmin. Zwiększanie procentowe udziałów w podatku dochodowym nie wpływa znacząco na zwiększenie dochodów gmin wiejskich. Przy wzrastającym bezrobociu na wsi bilans wydatków i wzrostu dochodu będzie ujemny.

2. Przy likwidacji źródła dochodu domagamy się wprowadzenia rekompensaty za utracone dochody lub zastąpienie go pewnymi, równoważnymi dochodami z innych źródeł.
3. Domagamy się decentralizacji na poziom gminy likwidowanych funduszy celowych i przekazania mienia służącego do tworzenia nowych miejsc pracy dla ludzi tracących zatrudnienia w rolnictwie.
4. Zapewnienia w nowych rozwiązaniach środków wyrównawczych dla gmin o niskich dochodach, wysokim stopniu bezrobocia i niskich zarobkach mieszkańców.

Zgromadzeni delegaci podejmując powyższe stanowisko wyrażają głęboką troskę o przyszłość polskiej wsi stwierdzając, że pogłębia się obecnie dystans cywilizacyjny między mieszkańcami wsi i miast.

Warszawa, dnia 13.03.2002 r.

Przewodniczący
Związku Gmin Wiejskich RP

Mariusz Poznański